

LAUSUNTO TAMPEREEN KAUPUNKISEUDUN RAKENNESUUNNITELMAN LUONNOKSESTA**Tampereen kaupunkiseudun rakennesuunnitelman 2040+ luonnos**

Tampereen kaupunkiseudun seutuhallitus on lähettänyt rakennesuunnitelman 2040+ luonnoksen jäsenkuntiin ja sidosryhmille lausuttavaksi 31.5.2023. Aineistot ovat nähtävillä Tampereen kaupunkiseudun internet-sivuilla osoitteessa <https://tampereenseutu.fi/tulevaisuus/rakennesuunnitelma-2040/>. Osallisilla on mahdollisuus esittää mielipiteensä rakennesuunnitelman luonnoksesta ja lähettää lausuntonsa seutuhallitukselle 6.6.-28.8.2023 välisenä aikana.

Tampereen kaupunkiseudun rakennesuunnitelma 2040+ tarkentaa kaupunkiseudun ydinalueen kehittämisen tavoitteet pitkällä aikavälillä. Siinä esitetään asuntorakentamisen ja palveluiden painopisteiden sekä liikennehankkeiden toteuttamisen vaiheet vuoteen 2040. Rakennesuunnitelmalla on kahdeksan tavoitetta: yhdyskuntarakenteen eheyttäminen, keskustojen ja keskuksien kehittäminen, asuinympäristöjen kauneuden, laadun ja monipuolisuuden parantaminen, elinkeinoelämän ja kansainvälisyyden vahvistaminen, kestävä liikunnan lisääminen, palvelujen suunnittelu seudullisesti, vetovoimaisen vehreyden lisääminen sekä energiamurroksen huomioiminen.

Rakennesuunnitelmassa esitetään ratkaisuja kolmessa teemakokonaisuudessa:

- palvelut, vapaa-aika ja virkistys
- kasvu, joukkoliikenne ja asuntotuotanto sekä
- elinkeinot ja yhteydet.

Näistä kokonaisuuksista on koostettu rakennesuunnitelman luonnokseen koostekartta.

Rakennesuunnitelma Oriveden alueella

Rakennesuunnitelman kokoavassa teemakartassa Oriveden ydinkeskusta-alue on merkitty seudullisesti merkittäväksi palveluiden keskustaksi ja osaksi kestävä liikunnan järjestelmää. Kestävä liikunnan järjestelmän yhteysviiva osoittaa raideliikenteen yhteyden Tampereen suunnalta Oriveden aseman kautta keskustan alueelle saakka.

Keskusta-alueita ympäröi kartalla vihreällä kehämerkinnällä osoitettu merkintä: ”Kehitettävä seudullinen ekologinen, vapaa-ajan ja virkistysverkosto, jossa ekologiset ja virkistysverkoston laatu-erotellaan toisistaan. Verkosto sovitetaan yhteen muun maankäytön kanssa”. Suunnitelman selosteosassa todetaan merkinnän tarkoittavan muun muassa seuraavaa: ”Rakennesuunnitelmassa esitetään kehitettävä seudullinen ekologinen, vapaa-ajan ja virkistysverkosto, jossa ekologiset ja virkistysverkoston laatu-erotellaan toisistaan. Viherrakenteen kehittämisen laadullinen tavoite on seudun keskustojen kytkeminen toisiinsa virkistys- ja ekologisilla yhteyksillä. Verkosto sovitetaan yhteen muun maankäytön kanssa ja tähän liittyen merkittävää työtä on kuluneen kymmenen vuoden aikana tehty seudun juridisissa kaavoissa suunnittelun eri tasoilla. Viherrakenne tukee ilmastonmuutokseen sopeutumista muun muassa hulevesien ja lämpösaarekeilmiön hallinnassa. Ilmastonmuutokseen sopeutumista edistetään muun muassa seudun Sopeutuva kaupunkiseutu -hankkeen kautta”.

Koostekartassa on osoitettu Oriveden asemakaava-alueita ja sen mahdollisia vähäisiä laajenemissuuntia mukaileva taajaman elinvoimaa tukeva vyöhyke. Lisäksi Orituvan sekä Yliskyläntien risteyksen läheiset alueet on osoitettu tutkittavana teollisuuden ja työpaikkatoimintojen alueena.

Elinkeinot ja liikenne

Elinkeinoja ja liikennettä tarkemmin käsittelevässä kartassa Oriveden ydinkeskustaa koskee elinkeinon osalta myös merkintä: ”kehitetään monipuolisena palvelujen ja työpaikkojen alueena. Vahvis-

tetaan toimistotarjontaa.”. Oripohjan alue on osoitettu teollisuuden ja työpaikkatoimintojen alueeksi. Liikennejärjestelmien kehittämisen osalta Orivettä koskevat Tampereelta Oriveden suuntaan osoitetut merkinnät kehitettävistä valtakunnallisista raide- ja tieyhteyksistä.

Väestö ja asuinalueet

Oriveden ydinkeskusta sekä asemanseutu ja näiden läheiset alueet on osoitettu väestöä ja asuinalueita tarkemmin kuvaavassa kartassa taajaman elinvoimaa tukevana vyöhykkeenä. Merkinnän kuvauksessa todetaan, että vyöhykkeelle ja seudun maaseutumaisiin osiin kohdennetaan 20% (seudun) rakennesuunnitelman väestönkasvusta. Keskustan ja aseman seuduille on osoitettu merkintä uudistettavat ja monipuolistettavat vanhat asuinalueet.

Vertailu nykyiseen rakennesuunnitelmaan Oriveden osalta

Nykyisin voimassa olevaan Tampereen kaupunkiseudun rakennesuunnitelmaan 2040 (vuodelta 2015) verrattuna muutokset Oriveden alueella ovat verrattain vähäisiä. Keskusta-alueen, asemanseudun ja Oripohjan alueen osalta merkinnät ovat sisällöltään samankaltaisia. Merkintöjen aluerajauksissa on joitakin vähäisiä muutoksia, ja erityisesti asumisen osalta merkintää on alueena yhtenäistetty ja selkeytetty. Asumisen osalta taajaman elinvoimaa tukevan vyöhykkeen merkintään on tehty tarkennuksia ja vähäisiä laajennuksia erityisesti asemanseudulla ja Vehkalahden alueella sekä keskustan ja asemanseudun välillä. Uusia merkintöjä verrattuna aiempaan rakennesuunnitelmaan ovat Kehitettävä seudullinen ekologinen, vapaa-ajan ja virkistysverkosto, jossa ekologiset ja virkistyskäytävät erotellaan toisistaan – merkintä sekä Orituvan ja Yliskyläntien risteyksen läheisen alueen ympäristön merkinnät tutkittavista teollisuuden ja työpaikkojen alueista.

Lausunto

Oriveden kaupunki näkee rakennesuunnitelman luonnoksen onnistuneena ja alueen kehittämisen kannalta hyvänä. Luonnos on Oriveden strategisen yleiskaavan mukainen, ja osaltaan edistää sekä mahdollistaa strategisen yleiskaavan mukaisen kehityksen toteutumista. Kaupunki kiittää Tampereen kaupunkiseutua onnistuneesta rakennesuunnitelman päivitysprosessista sekä yhteistyöstä.

Kaupunki näkee seudullisen yhteistyön liikennejärjestelmän kehittämisessä tarpeellisena ja hyödyllisenä. Kestävän liikkumisen edistäminen seudullisten suunnitelmien pohjalta tukee kaupungin tavoitteita. Etenkin Tampereelle suuntautuvaa liikennettä ajatellen junayhteyksien ja liityntäpysäköintimahdollisuuksien kehittäminen lisää alueen asukkaiden ja muiden alueella toimivien mahdollisuuksia kestäväan liikkumiseen ja kaupunkiseudun tehokkaan joukkoliikennejärjestelmän käyttämiseen. Toisaalta myös yksityisautoilulla on ja tulee jatkossakin olemaan merkittävä rooli alueen liikenteessä erityisesti elinkeinoelämän, laajojen maaseutualueiden ja laajan vapaa-ajan asumisen kohdalla.

Kaupunki näkee valtatie 9 kehittämisen olevan erittäin tärkeää valtakunnallisen ja seudullisen henkilö- ja joukkoliikenteen sekä teollisuuden kuljetusten sujuvuuden ja turvallisuuden varmistamiseksi. Valtatie 9 on yksi Suomen itä-länsisuuntaisen liikenteen pääväylistä, jonka liikennemäärät ovat suuria ja tien välityskyky on heikko. On hyvä, että valtatie on osoitettu rakennesuunnitelmassa kehitettäväksi valtakunnalliseksi tieyhteydeksi. Oriveden kaupunki pitää valtatie 9 suunnittelua ja rakentamista nelikaistaiseksi erittäin kiireellisenä ja välttämättömänä toimenpiteenä.

Kuntien yhteistyö seudullisesti merkittävien työpaikka-alueiden kehittämisessä on merkittävä kehitysskaskel. Tutkittavien teollisuus- ja työpaikkatoimintojen sijoittuminen valtatie 9 varrelle Kangasalle ja Orivedelle on Oriveden kannalta erittäin positiivinen kehityssuunta, joka tukee kaupungin omia strategisia tavoitteita.

Oriveden kaupunki tuo esiin, että nyt laadittava rakennesuunnitelma ja erityisesti sen päivityksen aikana laaditun Business Tampereen suurteollisuuden tilaa vievien investointien selvitys ovat ristiriidassa luonnosvaiheessa olevan Pirkanmaan vaihemaakuntakaavan luonnoksen kanssa erityisesti Oriveden läheisellä alueella (kts. Oriveden kaupungin lausunto vaihemaakuntakaavan luonnoksesta). Rakennesuunnitelmassa tunnistetun alueen kehittämismahdollisuuksien varmistamiseksi tulee tehdä yhteistyötä Pirkanmaan liiton, kaupungin ja Tampereen kaupunkiseudun kesken siten, että laadittava vaihemaakuntakaava mahdollistaa rakennesuunnitelman ratkaisuiden toteutumisen, mikäli ne muiden seikkojen perusteella osoittautuvat toteuttamiskelpoisiksi. Suurteollisuuden tilaa vievien investointien aluemahdollisuudet ovat tärkeitä koko Pirkanmaan alueen kehittymisen ja elinvoiman mahdollisuuksien kannalta.

Oriveden kaupunki näkee tärkeänä, että kestävän liikunnan järjestelmän yhteysviiva on osoitettu Tampereen suunnalta Oriveden aseman kautta Oriveden keskustaan saakka. Tampereen kaupunkiseudun ratakapasiteettiselvityksen (Väyläviraston julkaisu 26/2023) mukaan lähijunaliikenteen edellyttämä radan sähköistys ja muut vaadittavat toimet olisivat varsin järkevillä kustannuksilla toteutettavissa välillä Oriveden asema-Oriveden keskusta. Rakennesuunnitelman luonnos mahdollistaa hyvin lähijunaliikenteen ja kestävän liikunnan kehittämisen, jonka kaupunki näkee tärkeänä.

Kokonaisuutena Oriveden kaupunki näkee rakennesuunnitelman luonnoksen positiivisena sekä kaupungin tavoitteiden mukaisena, eikä katso siihen kohdistuvan muutostarpeita.